

Характеризуючи зміст гарантій законності адміністративних процесуальних форм діяльності органів публічної адміністрації, слід відмітити, що умови та засоби за своєю природою є неоднорідними, адже деякі з них самі по собі реалізовані бути не можуть, вони найчастіше є засобом перевірки законності тих чи інших вже виконаних дій органів публічної адміністрації, а також реакцією на допущені порушення; інші умови та засоби є постійними, тобто супроводжують діяльність органів публічної адміністрації від початку функціонування певного органу і аж до припинення його діяльності.

Слід відмітити, що з метою забезпечення законності діяльності органів публічної адміністрації в нормативно-правових актах держави повинні бути передбачені такі умови та засоби, встановлення та застосування яких забезпечить попередження незаконних дій працівників органів публічної адміністрації.

Зазначимо, що одні автори вважають: тільки закріпивши в законодавстві весь комплекс гарантій, можна забезпечити належну, засновану на законі роботу органів публічної адміністрації, а отже – ефективну реалізацію права та свобод громадян в умовах побудови правової держави [1, с. 155-157]. Крім того, відзначають, що най-

важливішою гарантією забезпечення законності в даному випадку вважають повне, точне й однозначне правове регулювання [4, с. 76-78].

Інші ж автори відмічають, що дотримання законності є основою функціонування будь-якого органу (підрозділу, служби) чи окремого працівника, однак, слід враховувати, що тільки прийняттям законодавчих та підзаконних актів неможливо досягти забезпечення високого рівня законності [6, с. 291-292]. Саме тому необхідні додаткові засоби, які спроможні забезпечити належну процедуру реалізації адміністративних процесуальних форм діяльності органів публічної адміністрації.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладені положення, приходимо до висновку, що зміст гарантій законності адміністративних процесуальних форм діяльності органів публічної адміністрації виражається в сукупності правових засобів, що забезпечують належне правове регулювання компетенції, повноважень та порядку реалізації повноважень органів публічної адміністрації, а також умов діяльності вказаних органів, що забезпечують фактичну реалізацію повноважень органів публічної адміністрації, комплекс яких спрямований на захист та реалізацію прав та свобод людини в сфері публічного адміністрування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Берідзе М.Н. Адміністративно-правові засади провадження із звернень громадян в органах прокуратури : дис... канд. юрид. наук : 12.00.07/ Берідзе Михайло Нодарович. – Х., – 240 с.
2. Гуренко М.М. Розвиток філософсько-правової думки про гарантії прав і свобод людини та громадянина : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.12 / Гуренко Марина Миколаївна. – К., – 448 с.
3. Алексеев С.С. Право: азбука – теория – философия. Опыт комплексного исследования. – М.: Статут, 1999. – 712 с.
4. Иванов, Виктор Васильевич. Материально-правовые и процессуальные гарантии законности привлечения к административной ответственности : дис... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Иванов Виктор Васильевич ; Одесский национальный ун-т им. И.И. Мечникова. – О., 2001. – 192 с.
5. Алаіс С.І. Проблема праворозуміння в основних школах права : дис... канд. юрид. наук : 12.00.01/ Алаіс Софія Іванівна. – К., 2003. – 203 с.
6. Конопльов В.В. Організаційно-правовий механізм підготовки та прийняття управлінських рішень в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ : дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Конопльов В'ячеслав В'ячеславович ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2006. – 424 с.
7. Бірюкова Аліна Миколаївна. Забезпечення адвокатурою конституційного права обвинуваченого на захист у кримінальному процесі України : дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Бірюкова Аліна Миколаївна ; Одеська національна юридична академія. – О., 2006. – 208 с.

УДК 342.95

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ПРОВАДЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ ЗА ВІДСУТНІСТЮ СТОРІН ТА ТРЕТІХ ОСІБ FORMATION AND DEVELOPMENT OF INSTITUTE OF PROCEEDINGS IN ADMINISTRATIVE JUSTICE FOR ABSENCE OF PARTIES AND THIRD PERSONS

Біличенко Т.М.,

*аспірант кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права та масових комунікацій
Харківського національного університету внутрішніх справ*

Стаття присвячена дослідженню становлення та розвитку інституту провадження в адміністративному судочинстві за відсутністю сторін та третіх осіб.

Ключові слова: адміністративне судочинство, сторони, становлення, треті особи.

Статья посвящена исследованию становления и развитию института рассмотрения дел в административном судопроизводстве в отсутствии сторон и третьих лиц.

Ключевые слова: административное судопроизводство, стороны, становления, третьи лица.

The article is devoted to research of formation and development of institute of investigation of cases in the administrative legal proceeding for absence of parties and third persons.

Key words: administrative justice, parties, formation, third persons.

Проблема становлення системи адміністративного судочинства в Україні не є новою, проте навіть сьогодні серед науковців, юристів практиків та навіть урядовців тривають дискусії щодо теоретичного осмислення сутності адміністративного судочинства, його ролі та місця в українській правовій системі. Безперечно, інститут адміністративного судочинства є одним з основних елемен-

тів правової держави, і Україна, намагаючись відповідати високим європейським стандартам захисту прав та свобод людини і громадянина, має побудувати власний ефективний механізм контролю за діяльністю державних органів та посадових осіб, а це не можливо без засування історичної побудова даної інституції на території нашої держави.

Актуальність питання щодо визначення історичної передумови розвитку адміністративного судочинства в Україні зумовлена відсутністю єдиного підходу до розуміння природи даного судочинства, що потребує подальшого дослідження цієї тематики з метою вироблення єдиної методологічної основи та удосконалення теоретичного та практичного базису її функціонування.

З огляду на це у статті аналізуються різні наукові підходи до вивчення цього питання на прикладах теоретико-правових досліджень окремих українських та російських науковців.

Метою дослідження є висвітлення та узагальнення тих підходів, які склалися у сучасній доктрині, що стане основою для формування більш розвинутої методології наукового пізнання інституту адміністративного судочинства.

Для вирішення поставлених завдань у якості основного методу пропонується обрати історичний та метод герменевтики, завдяки яким уявляється можливим здійснити аналіз певної кількості наукових текстів, присвячених проблематиці історичного розвитку адміністративного судочинства.

Серед вітчизняних науковців, які працювали у напрямку теоретичного обґрунтування сутності, змісту та особливостей запровадження і реформування адміністративної юстиції в Україні, слід назвати, Ю.П. Битяка, М.К. Галаянтіча, Ю.В. Георгієвського, І.П. Голосніченка, В.М. Кампа, І.Б. Коліушко, А.Т. Комзюка, Є.Б. Кубка, О.В. Кузьменко, В.М. Палія, Ю.С. Педька, Г.В. Перепелюка, В.В. Решоту, Г.В. Рижкова, А.О. Селіванова, В.С. Стефанюка, М.М. Тищенко, В.І. Шишкіна. Вивченню адміністративної юстиції Росії присвячені праці Д.Н. Бахраха, А.Г. Кучерені, А.М. Пилипенка, Н.Г. Саліщевої, А.К. Соловйової, Ю.Н. Старилова, В.Є. Усанова, Н.Ю. Хаманевої, Д.М. Чечета та інших. Проте за основу для проведення співставлень та узагальнень автором статті беруться праці таких вчених, які безпосередньо торкалися проблематики з'ясування історичної передумови розвитку адміністративного судочинства.

Надання широкої можливості громадянам звертатися до суду у випадку неправомірних дій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування і службових осіб характеризує ступінь розвитку демократії в державі. Дане суб'єктивне право, що також є природним і невідчужуваним, послужило основою для створення в Західній Європі на межі XVIII-XIX століть інституту адміністративної юстиції (у якому це право було поставлене на міцну процесуальну основу), який став у XIX-XX століттях атрибутом правової держави [1, с. 68].

Характеризуючи інститут адміністративної юстиції в сучасній незалежній державі, слід, на наш погляд, враховувати, що протягом значного історичного відрізка часу Україна була складовою частиною Російської імперії, а потім тоталітарної держави СРСР і основні тенденції виникнення і закономірності розвитку суспільних і державно-правових процесів відбувалися під впливом метрополії.

Саме тому пріоритети в розвитку української політичної думки від Богдана Хмельницького та Пилипа Орлика до Петра Могили і Михайла Грушевського були спрямовані на досягнення державної незалежності. Виняток становить лише Михайло Драгоманов, конституційний проект якого базувався на пріоритеті прав людини та громадянина, передбачаючи, зокрема, можливість подання судового позову проти держави [2, с. 24-28].

На нашу думку, в суспільстві часів Російської імперії ідея правової держави не мала власних теоретичних коренів. Формування давньоруської, а потім російської імперської політико-правової думки проходило в руслі релігійно-етичних концепцій: від митрополита Іларіона з його протиставленням закону та благодаті (права та релігійної моралі) до Володимира Соловйова, для якого держава – це збірний орган (християнської) жалості.

Певний поворот до ідеї правової держави в розвитку російської теоретичної думки (але не суспільної правосвідомості) намітився тільки на межі XIX-XX століть, в період чергового (після петровських реформ) витка європейської модернізації країни.

Разом з тим, варто мати на увазі, що в царській Росії, починаючи з судової реформи 1864 року і аж до 1917 року, повільно, але неухильно відбувався процес будівництва даного інституту, завершення якого передбачалося програмою адміністративної реформи П.А. Столипіна.

Тобто по-справжньому в Російській імперії перші ідеї адміністративної юстиції у тій формі, в якій вони були втілені у Франції і Пруссії, потрапили в свідомість частини суспільства крізь товщу поліцейського правового укладу у 60-70 рр. XIX ст. разом із судовою реформою 1864 року [3, с. 86].

Відокремлення судової влади від адміністративної в результаті проведеної судової реформи, створення земських і міських органів самоврядування загострили питання про судовий контроль діяльності земської і міської адміністрації. У 70-90 рр. XIX ст. в кожній губернії Російської імперії, у тому числі і на Україні, засновуються особливі судово-адміністративні «присутствія» для розгляду скарг приватних осіб (громадян) на земські, міські та інші місцеві влади. У кожній губернії створювалось по 10-14 «присутствій», причому кожне розглядало скарги і виносило по них рішення зі свого кола справ. Зокрема, були «присутствія» по земських і міських справах, по селянських справах, по фабричних справах, по промисловому податку, по військовій повинності та ін. [4, с. 56-89].

Органом, що здійснював вищий нагляд за всіма органами управління в імперії, був Сенат. Йому належали також функції вищого органу адміністративної юстиції. Н. М. Коркунов прямо вказував: «Вищим органом адміністративної юстиції є в нас Сенат» [5, с. 87]. Важливу роль у Сенаті відігравав Перший департамент, тому що саме він видав адміністративно-судовими справами між громадянами і владою, а також вирішував спори органів влади між собою.

Законодавство Російської імперії надавало Сенату можливість широко використовувати свою компетенцію як органу адміністративної юстиції. Він здійснював нагляд за діяльністю всіх державних, земських, міських установ. Кожен житель імперії, якщо його проблема не вирішувалася в губернському «присутствії змішаного складу», міг звертатися зі своєю скаргою на рішення влади в Перший департамент Сенату. У Сенат подавалися скарги на постанови офіційних органів, на неправильне залучення окремих осіб до відбування державних повинностей, скарги державних службовців на позбавлення їх пенсій, на низьку заробітну плату тощо.

Діяльність Сенату як судово-адміністративного органу мала чимало недоліків, обумовлених складним діловодством і архаїчністю процесуальних норм, що регулювали цю діяльність. Спостерігалася тяганина при розгляді справ, не додержувалися принципи змагальності, гласності, публічності.

Таким чином, система органів адміністративної юстиції, що формувалися в Російській імперії, складовою частиною якої була Україна, в другій половині XIX – в першій десятиліття XX століть мала два рівні: центральний (Сенат) і губернський («присутствія»). Органів адміністративної юстиції на повітово-волосному рівні, безпосередньо зв'язаних з населенням, не було.

Така побудова адміністративної юстиції сприяла розумінню необхідності проведення всеосяжної реформи державного управління в імперії і створення системи органів адміністративної юстиції, що була б максимально наближеною до народу і краще пристосована до національних особливостей територій, які в неї входили [6, с. 24].

Одним з перших у імперській Росії, хто звернув увагу на інститут адміністративної юстиції, був видатний вчений І.С. Андрієвський, який у 1873 році опублікував у

Російському енциклопедичному словнику Н.Н.Березіна статтю, присвячену адміністративним судам. До компетенції адміністративних судів він відносив «особливий розгляд», зроблений по тих спірних справах, розгляд яких закон не надає звичайним судам. Це ті справи, в яких однією стороною є приватна особа, а іншою – адміністрація. Він відзначив, що елементи такого суду в Російській імперії з'явилися в результаті судових статутів 1864 року, що довіряли розгляд спорів між приватними особами і органами держави загальним судам, в деяких випадках – мировим суддям [5, с. 118].

Отже, існуюча в дореволюційній Росії система адміністративної юстиції не відповідала в значній мірі прогресивним тенденціям, які до того часу розвивалися в теоретичних дослідженнях учених. Тому в повному обсязі завдання захисту суб'єктивних прав і свобод людини не набуло повного розвитку.

Тимчасовий уряд теж взявся за реформування системи адміністративної юстиції шляхом затвердження 30 травня 1917 року положення «Про суд по адміністративних справах». Даним законом громіздку систему адміністративної юстиції було спрощено, судову владу поділено на три інстанції: адміністративного суддю, окружний суд та 1-ший Департамент Правлячого Сенату [5, с. 87].

У кожен повіт призначався адміністративний суддя зі своїм діловодством. У губернських містах засновувалися адміністративні відділення при окружних судах. Адміністративні суди розглядали спори між державними органами і органами самоврядування, а також між громадськими організаціями. Згодом відання цих судів були підлеглі земельні і продовольчі комітети.

Але історичні події не дозволили перевірити на практиці діяльність адміністративних судів, оскільки прийнятим вже Радянською владою Декретом від 22 листопада 1917 року №1 про суд була припинена діяльність судів усієї старої системи в цілому.

Законодавство короткого періоду існування самостійної Української держави (1917—1920) не залишило поза увагою питань діяльності органів адміністративної юстиції. Конституція Української Народної Республіки 1918 року встановила, що судова влада в межах цивільного, кримінального й адміністративного законодавства здійснюється виключно судовими органами. При цьому адміністративно-юрисдикційна діяльність адміністративних органів обмежувалася законом [7, с. 96-105].

Аналіз законодавства України 1918-1920 років дозволяє зробити висновок, що, незважаючи на дуже нетривалий період, система органів адміністративної юстиції одержала значний розвиток і впевнено орієнтувалася на формування самостійних адміністративних судів.

Тоталітаризм, що зароджувався, вимагав сильної, неподконтрольної нікому адміністративної влади. Почала формуватися могутня адміністративно-командна система, якій не потрібен був контроль зовні, особливо судовий. Через це питання судового оскарження дій адміністративних органів відійшли на другий план. Складалася ситуація, за якої практично всі питання про законність дій органів управління розв'язувалися в надрах самої адміністративної системи. Судовому контролю підлягали лише деякі категорії справ, зокрема справи про скарги на неправильність у списках виборців щодо виборів до рад народних депутатів, справи про недоїмки і штрафи, справи про скарги на дії нотаріусів та органів, які виконують нотаріальні дії, а також скарги на неправильність записів у книгах актів громадянського стану.

Ухвалення 1927 року Адміністративного кодексу України стало значним кроком у розвитку адміністративного законодавства. Був впроваджений адміністративно-процесуальний порядок розгляду скарг на дії місцевих адміністративних органів. Проте й у цьому законодавчому акті не передбачалося судового оскарження, за винятком скарг

на неправильне провадження опису, оцінки майна, призначеного на продаж у разі несплати необхідних платежів, а також неправильний розподіл отриманих від продажу майна сум [8, с. 9].

Адміністративний кодекс України впорядкував систему органів та посадових осіб, які були вповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, визначив процесуальні межі розгляду цих справ. При цьому суди до числа органів, які розглядають справи про адміністративні порушення, введені не були.

Законодавець пішов шляхом надання функцій розгляду скарг і притягнення до адміністративної відповідальності великій кількості виконавчо-розпорядничих органів, що негативно відбивалося на якості розгляду конкретних справ і призводило до звуження гарантій захисту громадянами своїх прав і законних інтересів.

Право громадян оскаржити адміністративні рішення в суд у 70-х роках було закріплено на конституційному рівні: стаття 58 Конституції СРСР 1977 року (і відповідна стаття Конституції України) встановила: «Дії посадових осіб, вчинені з порушенням Закону, можуть бути у встановленому порядку оскаржені в суд». Дана норма стала базою для прийняття законів, у яких право громадян на судовий захист встановлювалося як загальне правило.

Новий виток адміністративна юстиція мала у 1980 році з прийняттям правових основ законодавства СРСР і союзних республік про адміністративні правопорушення. Основи, а потім Кодекс УРСР про адміністративні правопорушення закріпили право громадян оскаржувати в суді адміністративні стягнення, накладені на них органами державного управління та їх посадовими особами.

Наприкінці 80-х – на початку 90-х років у СРСР склалися дві основні форми розгляду скарг громадян на рішення посадових осіб: адміністративна і судова. Зауважимо, що домінуючою на той час була адміністративна форма, хоча інколи практикувалася і судова форма, зокрема починаючи з 60-х років. Так, Н.Г. Саліщева відмічала в 1964 році: «Якщо розуміти адміністративну юстицію як особливий вид діяльності загальних судів з вирішення спорів у сфері державного управління, який тим самим покликаний здійснювати правосуддя по справах, що впливають з адміністративно-правових відносин, то можна зробити висновок, що елементи адміністративної юстиції у нас існують і розвиваються» [6, с. 19].

У пострадянські часи соціальна база правової держави в Україні, на наш погляд, ще більше звузилася. Верстви населення, які потенційно могли стати середнім класом – інженерний персонал, службовці, інтелігенція – поставлені у жорсткі умови етапу первісного накопичення капіталу. «Нові українці», що майновим станом наближаються до західного середнього класу, в найменшій мірі не мають його менталітету. В Україні кожен громадянин поки що повністю залежний від держави, тоді як член сформованого громадянського суспільства – незалежна, економічно самостійна та відповідальна за себе та свою справу особа.

Це підтверджує необхідність створення та запровадження ефективних форм і засобів контролю за діяльністю органів виконавчої влади, провідне місце серед яких повинен посісти інститут адміністративної юстиції, що має стати гарантом захисту прав і свобод людини, і разом з тим слугувати механізмом зворотнього зв'язку апарату з народом, що надасть важливу управлінську інформацію та можливість контролювати дії і рішення публічної адміністрації.

Відтак значною подією, і як бачимо жаданою на протязі багатьох віків стало прийняття Кодексу адміністративного судочинства України (далі — КАС України). Цей крок у державотворенні став ознакою переходу нашої держави на новий рівень правового регулювання правовідносин у сфері адміністративної юстиції, який більше притаманний правовій державі.

Відтак з цією подією активізувались і наукові кола, багато з яких довго очікували даного звершення. Зрозуміло, що відтоді основна увага у сфері адміністративної юстиції збулась до її нового інституту – адміністративного судочинства.

Таким чином, для розв'язання проблеми найбільш оптимальної побудови системи органів адміністративної юстиції в Україні слід враховувати цілий ряд обставин, пов'язаних із з'ясуванням необхідності відособлення адміністративних судів як самостійній гілці судової влади в

Україні; визначенням компетенції адміністративних судів з точки зору інституційного розгляду адміністративних справ; з'ясуванням статусу адміністративних суддів; визначенням значення і ролі адміністративно-процесуальних форм в діяльності адміністративних судів і перспектив розвитку адміністративно-процесуального законодавства з точки зору максимального захисту прав і інтересів громадян, захисту державних і суспільних інтересів і забезпечення ефективності діяльності органів адміністративної юстиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бахрах Д.Н. Административное право России : учебник для вузов. – М. : НОРМА, 2002. – 254 с.
2. Георгієвський Ю.В. Адміністративна юстиція : дис. ... к. ю. н. : 12.00.07 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2004. – 218 с.
3. Кузьменко О.В. Адміністративна юстиція в Україні : навч. посіб. – К. : Атіка, 2007. – 167 с.
4. Основи адміністративного судочинства в Україні : навч. посіб. для юридичних факультетів та юридичних клінік / За заг. ред. Александрової Н.В., Куйбіди Р.О. – К. : Конус Ю, 2006. – 256 с.
5. Педько Ю.С. Становлення та правове регулювання адміністративної юстиції в Україні : дис. ... к. ю. н. : 12.00.07 / НАН України; Ін т держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2004. – 232 с.
6. Саліщева Н.Г., Хаманева Н.Ю. Адміністративна юстиція та адміністративне судочинство в Російській Федерації / Прав. ун т при Інст. держ. та права РАН. – М., 2001. – 41 с.
7. Старілов Ю.Н. Административная юстиция. Теория, история, перспективы. – М. : Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА-ИНФРА-М), 2001. – 304 с.
8. Стефанюк В.С. Правова обумовленість запровадження адміністративної юстиції в Україні : автореф. на здоб. наук. ступ. к. ю. н. : 12.00.07/ Київський національний ун т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005. – 19 с.

УДК 342.98

ДЕТЕРМІНАНТИ КОРУПЦІЇ ПРИ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЛЯХ У ПЕНІТЕНЦІАРНИХ УСТАНОВАХ DETERMINANTS CORRUPTION IN PUBLIC PROCUREMENT IN PRISONS

Боднарчук О.Г.,

кандидат юридичних наук,

*доцент кафедри господарсько-правових дисциплін
юридичного факультету*

Національного університету державної податкової служби України

У статті розглянуто чинники, що сприяють поширенню корупції у сфері державних закупівель у пенітенціарних установах. Проаналізовано різні підходи науковців щодо врегулювання питання у сфері державних закупівель. Приділено увагу недолікам чинного законодавства з означеного питання і проблемам його застосування на практиці.

Ключові слова: детермінанти, державні закупівлі, правопорушення, корупція, законодавство.

В статье рассмотрены факторы, способствующие распространению коррупции в сфере государственных закупок в пенитенциарных учреждениях. Проанализированы различные подходы ученых относительно урегулирования вопроса в сфере государственных закупок. Уделено внимание недостаткам действующего законодательства по данному вопросу и проблемам его применения на практике.

Ключевые слова: детерминанты, государственные закупки, правонарушения, коррупция, законодательство.

The article reviews the factors that contribute to the spread of corruption in public procurement in prisons. Different scientific approaches to resolve issues in procurement of state. Paid attention to the flaws of the current legislation with definite questions and problems of its application in practice.

Key words: determinants, state purchases, offences, corruption, legislation.

Постановка проблеми. Однією із сфер для зловживань у господарській діяльності суб'єктів господарювання Державної пенітенціарної служби України є державні закупівлі, при яких поширеними і звичними є такі негативні явища, як корупція, «відкати», проведення фіктивних тендерів та участь у торгах фіктивних фірм, монополістичні змови, закупівля товарів, робіт і послуг за завищеними цінами.

Як будь-яке соціальне явище, корупція детермінується певними об'єктивними і суб'єктивними факторами, має адекватні детермінантам форми прояву, включаючи злочинні, коло своїх суб'єктів і має певні соціально значимі негативні наслідки. Провокують корупційну діяльність такі фактори, як недосконалість законодавства і неадекватність законодавчої бази існуючій у країні соціально-економічній та політичній ситуації; потворні форми соціально-економічних перетворень, що породили злидні більшої частини населення і розмежування на багатих і бідних; неналежна діяльність державних структур со-

ціального контролю, включаючи правоохоронні органи; користолобство і безпринципність, набули поширення у сфері державної служби; стала нормою громадського життя система корисливих зловживань і хабарництва; правовий нігілізм і відсутність віри в принципи соціальної справедливості у громадян країни; безкарність корупціонерів у вищих органах влади тощо [1].

Стан дослідження. Дослідження питань здійснення державних закупівель, проблеми та попередження правопорушень у цій сфері розглядали такі науковці, як Г.М. Бень, В.І. Василичук, Л.П. Скалозуб, Ю.Т. Сколотяний, В.В. Смирчинський, О.О. Покрешук та інші дослідники.

Виклад основного матеріалу. Насамперед необхідно зазначити, що зв'язок між корупцією і детермінантами, що її породжують, двосторонній. З одного боку, усунення факторів, що сприяють розвитку корупції, які поглиблюють її тенденції, повинний сприяти зменшенню корумпованості чиновників. З іншого – масштабна корупція консервує і загострює наявні соціально-економічні проблеми, створює